

ODGOVOR DEŽELNEGA SVETOVALCA DRAGE ŠTOKE

Vojaške služnosti skrčiti na minimum!

Želimo splošno revizijo vojaških služnosti, še posebej na področju Beneške Slovenije, ker le te ovirajo in dušijo ekonomski, socialni, industrijski in turistični razvoj omenjenih področij

Gospod predsednik, gospodje svetovalci!

Rad bi na kratko posredoval v tej razpravi o novih naložitvah vojaških služnosti obširnemu področju vaše dežele.

Nihče danes ne zanika značaja takšnih skrajno škodljivih vezi za kmetijski, industrijski in turistični razvoj dežele. Prebivalstvo Furlanije-Juljske krajine zahteva odstranitev vsega tistega, kar je odvečnega in nebitvenega, terja revizijo obstoječih vojaških služnosti v naši deželi in njihovo skrajšitev le na najpotrebnejšo nujno.

Problem je nedvomno težak. Drugi svetovalci so govorili v svojih govorih o vojaških služnostih, ki obstojajo v Furlaniji, tržaški pokrajini in na področju Gorice. Ne bi hotel ponavljati njihovih argumentov in tez. Nasprotno, rad bi se zaustavil ob problemu vojaških služnosti v Beneški Sloveniji, Kanalski dolini in Režiji.

Nobena skrivnost ni trditi, da

vzhodno področje Beneške Slovenije pritiska uničujoča osamitev, za katero sta značilna ekonomski zastoj in kasnitev določenih aktivnosti prav zavoljo vojaških služnosti, uvedenih na obsejnem področju. Industrijske aktivnosti v tem predelu skoraj ni. Ni namreč lahko najti podjetnika, ki bi bil pripravljen investirati svoj denar na področje, ki ga dušijo vojaške služnosti, polne vojaških lepakov in opozoril, ki človeku jemljejo pogum. Kje torej najti ljudi, ki bi bili pripravljeni graditi hotele, motele za turiste, tovarne, ki bi dajale delo prebivalcem teh krajev? To še posebej zadeva turizem, ker opozorilne deske z najrazličnejšimi prepovedmi fotografiranja določenih panoramskih točk odvrčajo tudi tiste redke turiste, ki zaidejo tjakaj.

Ti turisti se potem logično napotijo v Jugoslavijo ali Avstrijo in so tam bolj zadovoljni, ker tam ni tovrstnih prepovedi.

Zdaj vsi vemo, da so ta področja, to je doline Nadiže, Tera, Kanalske doline in Režije, skrajno revna, da je tam več kot 15.000 ekonomskih emigrantov, da mladi ljudje zapuščajo rodne kraje, da bi si našli delo drugod; področja se dobesedno praznijo. Poljedelstvu je tudi nenaklonjeno negativna selekcija, ki pušča na gorskem področju stare moške in ženske, ki s staranjem čedalje bolj krčijo poljedelske površine. Včasih je tolikšna opustitev segala na najbolj nevhvalne terene, bodisi zaradi višine ali oddaljenosti, zdaj pa niso obdelane tudi najplodnejše površine in tiste površine, ki leže ob hišah. Posledica emigracije pa je tudi to, česar mnogi niso opazili, tudi ugašanje jezikovne, folklorne in kulturne dediščine in opuščanje navad, ki so bile značilne za Beneško Slovenijo.

Če imajo Furlani prav, da tožijo zavoljo naložitve vojaških služnosti, katerim se zdaj pridružujejo

še nove vojaške služnosti, potem so tem bolj upravičene pritožbe beneških Slovencev, ki tičijo do vratu v teh služnostih: Prapотно, Čedad, Špeter, Šent Lenart, Fojda, Pontafelj, Trbiž itd. - vse to so vojaška področja. Poročali so mi, da so v nekem kraju, natančneje v Muzcih, izpraznili kraje zato, da bi bolje potekale vojaške vaje; da je mednarodni prehod Učēja zaprt v določenem času zato, ker potekajo tam vojaški manevri. Na ta način res ni mogoče upati na naraščanje industrijske dejavnosti in še manj na dotok turizma.

Vrhu tega vojaške služnosti močno ovirajo poljedelstvo; področja, določena za rejo živine, so v velikem razkroju; planinski pašniki so čedalje bolj neuporabni, kajti dostop je postal še težji tudi zaradi vojaških služnosti.

Težko je v takšnem položaju doma in se posvetiti poljedelstvu. Dobra volja, ki jo je pokazala Ente Regione za to prebivalstvo, so zadušile omenjene okoliščine vojaškega značaja.

Glede na povedano želimo splošno revizijo vojaških služnosti, ki obstojajo v naši deželi, še posebej pa tistih služnosti na vzhodnih obmejnih področjih.

Da bi pospešili razvoj turizma in industrije, je treba preklatici vse tiste služnosti, ki so nekoristne in ohraniti samo tiste, ki so najnujnejše.

Treba je povrniti ustrezno odkodno prizadetim lastnikom in posredovati s konkretnimi programi v korist prebivalstva dežele, ki so ga prizadele služnosti.

Končno, s tem tudi zaključujem, pa je nujno, da bi ozdravili ekonomijo področij, ki jih tišče vojaške služnosti, podvzeti ustrezne ukrepe ekonomskega in socialnega značaja v korist prebivalstvu, ki so ga prizadele omenjene služnosti.

Deželni prispevek za kmetijstvo

V smislu deželnega zakona št. 1 z dne 8. januarja 1968 bo deželna uprava prispevala 620 milijonov lir za izboljševalna dela na zemljiščih Furlanije-Juljske krajine. S tem prispevkom namerava dežela v prvi vrsti izboljšati življenjsko raven kmečkega življa, zlasti kmečkih delavcev. Od omenjenega zneska odpade na tržaško pokrajino 900.000 lir, na goriško 24 milijonov, na pordenonsko 113 in na videmsko 481 milijonov lir. Prispevek bodo razdelili med načelnike pokrajinskih kmetijskih nadzorništev.

Deželni oddor je tudi sprejel sklep o prispevku kmetovalcem vseh štirih pokrajin, ki nameravajo nabaviti razne kmetijske stroje in opremo. V ta namen bo dežela nakazala tržaškemu pokrajinskemu kmetijskemu nadzorništvu 5 milijonov lir, goriškemu 9 milijonov, pordenonskemu 15 milijonov in videmskemu 21 milijonov.

ČENEBOLI GROZI ZEMELJSKI PLAZ

Šest družin je moralo zapustiti svoje domove. Predvidevajo, da bosta mrz in sneg še povečala nevarnost - Pristojni organi so dolžni poskrbeti, da se preprečijo nesreče

Čenebola, hribovska vasica, ki leži visoko nad Fojdo, preživlja strahotne ure. Hrib Krnica, na pobočju katerega leži Čenebola, se je začel kršiti in od njega se valijo velikanske skale. Ljudje so prestrašeni, kajti boje se, da se bo zdaj zdaj odtrgal cel vrh in podkopal vas.

Hrib Krnica je v resnici geološko nestabilen že dolgo časa. Že leta 1913 se je z vrha utrgala velikanska skala in je, ko je pridrela v vas, popolnoma uničila nek hlev. Potem se je leta 1960 s Kreta-Krokul, kakor imenujejo nek kraj na Krnici, utrgalo več zemeljskih plazov in skal. Ljudje so začeli postajati zaskrbljeni in so vprašali za mnenje geologe, ki so prišli na lice mesta in ugotovili, da stoji Krnica na peščen in nestabilni podlagi in da se lahko vsak čas pogrezne. In takrat se je priselil v Čenebolo strah.

Prve dni septembra letos so domneve postale dejanje. Z vrha se je odtrgal velikanski plaz kamenja. Del tega se je porazgubil med potjo v potokih in žlebi, velikanska skala, morda največja, pa je priletela naravnost v vas in obtičala za mrežo nekega kokašnjaka. Par korakov dalje je bila hiša in v njej so spali ljudje. Kaj bi bilo, če bi se skala ne ustavila in bi zadela v hišo?

Sedaj so ljudje še bolj prestrašeni. Šest družin, ki ima v tisti bližini svoje hiše, so preselili v šolo, nekatere pa sem in tja po vasi. Dom so bili primorani zapustiti ti-le: 61 letni upokojenec in invalid Alojz Subiat in njegov sin, invalid Angel Tracogna in njegova žena, Livia Petrič, Livia Kont, Jakob Lavaroni in njegov sin ter Serafina Kont. Poleg tega je dal

župan odredbo, da morajo izprazniti hlev, ki je last vdove Alojzije Topatič.

Jesen je tudi in za njo bosta prišla mrz in sneg. Razpoke na Krnici se bodo razširile in nevarnost drugega plazu bo še večja. S tem, da je na odredbo župana moralo zapustiti šest družin svoje domove, problem še ni rešen. Treba bo resnično nekaj ukreniti, da se preprečijo nesreče in da se pomiri prestrašeno prebivalstvo.

Ob zaključku redakcije smo izvedeli, da je deželni prisednik za javna dela Masutto obljubil, da bo dežela v najkrajšem času ukrenila vse potrebno, da bo nevarnost odstranjena. Geologi in tehniki so bili tudi že na licu mesta in so proučili položaj in zato naj ne bodo ljudje preveč preplašeni, kajti nevarnost ni tako velika kot si jo predstavljajo.

Več kot 100.000 ljudi iz vse Slovenije in ostale Jugoslavije ter iz obmejnih predelov Italije in Avstrije se je dne 15. septembra zbralo v najmlajšem slovenskem mestu, Novi Gorici, na veličastni proslavi, posvečeni 25-letnici vstaje in junaškega protifašističnega boja primorskega ljudstva. Navzoči so bili številni borci primorskih partizanskih edinic in drugih narodnoosvobodilnih enot iz vse Slovenije, prišli so zastopniki raznih organizacij italijanskih protifašističnih borcev, poleg zastopnikov iz vseh jugoslovanskih republik so se proslave udeležili tudi predstavniki slovenske manjšine v Italiji in na Koroškem

25 LET VSTAJE PRIMORSKEGA LJUDSTVA

15. septembra je primorsko ljudstvo, z njim pa tudi Slovenci iz naše pokrajine, slavilo petindvajsetletnico vseljanske vstaje. Po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943. leta so namreč nastali vsi pogoji za res množično, vseljansko vstajo primorskega ljudstva proti okupatorjem in fašistom. Dnevi, ki so sledili razpadu fašistične Italije, omogočili primorskemu ljudstvu, da se je oborožilo in potem politično in moralno zrelo začelo boj za svojo dokončno nacionalno osvoboditev. Nihče seveda tiste septembrske dni pred četrto stoletja ni seveda slutil, da bo boj za svobodo še dolg, saj se je oborožena borba končala komaj slabi dve leti kasneje, maja 1945, s porazom fašistične Nemčije in koncem druge svetovne vojne.

Vendar je oboroženi boj primorskega ljudstva rodil svoje sadove: večina Slovencev, ki jo je nekoč tlačila fašistična petla, se je združila z matično domovino Slovenijo in le manjši del Slovencev je ostal po drugi svetovni vojni izven meja svoje domovine. In ta manjši del primorskih Slovencev, med katerimi so tudi beneški Slovenci, mora, žal, še danes nadaljevati, ne sicer z orožjem, svoj boj, ki bi ga preprosto lahko označili kot boj za uveljavitev italijanske republikanske ustave. Le-ta namreč svečano in demokratično razglasa enakopravnost vseh državljanov Italije pred zakonom, še posebej pa zagotavlja vse pravice (do jezika, šolstva) nacionalnim manjšinam, med njimi tudi Slovincem v Italiji. In za dosego teh pravic pa boj primorskega ljudstva še ni končan, kajti končan bo šele takrat, ko bo res zadnji Slovenec v Italiji lahko dosledno užival vse osnovne pravice, ki mu jih tako lepo načelno priznava italijanska ustava.

15. septembra je bilo v Novi Gorici veličastno ljudsko zborovanje ob 25. obletnici vseljanske vstaje na Primorskem, ki se je je udeležilo nad 100.000 ljudi iz vse Slovenije. Med njimi so bili tudi številni gostje iz Italije, predvsem pripadniki garibaldinskih divizij, ki so se skupaj borili s slovenskimi partizani proti fašizmu. Na slavnostnem zborovanju je govoril jugoslovanski politični voditelj Edvard Kardelj, ki je v svojem govoru posvetil veliko pozornost tudi sedanjemu položaju na obmejnem področju in znova poudaril privrženost Jugoslavije politiki, miru, prijateljstvu in sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo, odprte meje med obema državama in vloga nacionalne manjšine kot trdnega mostu za še večje razumevanje med sosedi. Kardeljeve besede v Novi Gorici so našle ugoden in pozitiven odmev tudi v vsem italijanskem tisku in italijanski politični javnosti, kar vse samo priča, da so razumevanje, odprte meje, sodelovanje in prijateljstvo tisti najboljši elementi za sožitje in sodelovanje med državami. In to je potrdilo tudi veliko slavo 15. septembra v Novi Gorici.

IZ KANALSKE DOLINE

Hudo neurje porušilo železniški most nad Dunjo na progi Videm-Trbiž

Zaradi izredno hudega neurja se je dne 16. t.m. okoli 4,30 ure zrušil železniški most nad Dunjo in sicer med Klužami in Pontablom. Ves železniški promet na tej progi je sedaj ukinjen in se mora vršiti preko Gorice in Jugoslavije, potniki, ki prihajajo iz Avstrije, pa morajo na bližnjih železniških postajah prestopati. Vse kaže, da redni železniški promet ne bo vzpostavljen za več mesecev. Delavci cestnega podjetja ANAS si z vsemi sredstvi prizadevajo, da bi čim prej očistili vsaj cesto in tako omogočili redni cestni promet.

V noči med nedeljo in ponedeljkom je razsajala na področju Kanalske doline in Karnije huda nevihta. Lilo je kot da bi se utrgal oblak, sunki vetra pa so dosegli hitrost 70 km. na uro. Dunja je nenadoma močno narasla in voda je odnesla enega izmed nosilcev železniškega mostu, ki je dolg 150 metrov in visok približno 40 metrov. Kako se je železniški most zrušil, je zapazil tamkajšnji župan Luigi Tommasi, ki se je zbudil, ker je voda vdrla v njegovo pritlično stanovanje. Na železniškem mostu je zagledal plamen, ki so jih povzročile utrgane žice električne napeljave, nato pa je videl, kako se je most zrušil.

Zaradi hudega naliva so narasle tudi druge reke in potoki, ki so se spremenili v hudournike in povzročili precejšnjo škodo, ker so nanесли kamenje, zruvana drevesa in drugo.

Tavorjana

Odrpli bodo delovni center

V teh dneh je prejela tavorjanska občina sporočilo, da je ministrstvo za javna dela in socialno skrbstvo dalo dovoljenje, da se odpre delovni center za ureditev občinskih cest. Predvidevajo, da bodo zaposlili 20 delavcev za 50 dni. Celotni stroški bodo znašali 2 milijona in 605 tisoč lir.

Pred nedavnim so dali v zakup dela za ureditev in asfaltiranje ceste, ki veže Ronke s Tojanom. Ti stroški bodo našli okoli 10 milijonov lir in jih bo v celoti krila dežela.

Pogozdovanje občinskega zemljišča

Končni bo tudi tavorjanska

Župani prizadetih občin so se takoj sestali in izglasovali resolucijo, ki so jo poslali vsem oblastem, da so jih na ta način seznanili z nastalo škodo in o posledicah, ki so vsled tega nastale. Resolucijo objavljamo v celoti na druge mestu.

Belopeški jezeri povezuje asfaltirana cesta

Končno sta Belopeški jezeri, ki sta oddaljeni eden od drugega 2

Iz Krnatske doline

Ponoči se je zaletil v most in utonil v Krnahti

Vso Krnatsko dolino je globoko pretresla vest o tragični smrti 46-letnega Leonilda Vazzaza iz Tipane. Na dan Marije Bandimice se je Vazzaz odpeljal s svojim motorjem v Neme, kjer je bila tradicionalna letna «sagra». Ko se je okoli polnoči vračal domov je zadel v ograjo mostu preko Krnahte in sicer na cesti, ki vodi proti Tipani. Verjetno se je zaletil z velikim sunkom, kajti moža je vrglo s sedeža in je padel kakih 9 metrov globoko v vodo. Nekateri mimoidoči so še tisto noč zagledali na cesti prevrnjen motor in ko so zvedeli, da je Vazzazov, so ga začeli iskati po vsej okolici. Šele drugo jutro so ugleдали njegovo truplo globoko v vodi. Poklicali so gasilce iz Vidma, ki so ponesrečenega potegnili iz

okolica pogozdena. Ravno te dni je dala občinska administracija pogozdit več hektarjev svojega terena. Za kritje teh stroškov, ki znašajo 7 milijonov in pol lir, bo poskrbela dežela, nekaj pa tudi pokrajinska ustanova za hribovsko gospodarstvo.

Prezgodnja smrt

Zelo je vse prizadela žalostna vest, da je po zelo težki bolezni umrl komaj 36 letni Giovanni Cudicio. Pokopali so ga v velikem spremstvu znancev in prijateljev dne 15. septembra na pokopališču v Tavorjani. Rajnki je bil poznan daleč naokoli, ker je bil nekaj let uradnik na tavorjanski občini in učitelj matematike na večerenih tečajih.

km. in 600 m, povezani z dobro asfaltirano cesto, ki so jo gradili več kot dve leti. To delo je stalo približno 100 milijonov lir, za kar je prispevala 60 milijonov lir dežela, 7 pokrajina, 32 pa trbiška občina, ki je vzela pri goriški «Cassa di risparmio» posojilo, katerega bo vrnila v dobi 20 let.

Nova cesta je široka šest metrov. Na njej so zgradili na večih krajih tudi obcestne zidove, razširili mostičke in omilili nekatere ostre ovinke.

To delo, ki so ga težko pričakovali tako domačini kot nešteti ljubitelji tega čudovitega sveta pod Mangartom, bo prav gotovo mnogo pripomoglo, da se bo okrepil turizem, ki je začel zadnja leta prav zaradi težkega dostopa do jezer pešati.

vode, a bil je že mrtev, ker si je pri padcu pretolkel lobanjo in potem utonil.

Rajnki Leonildo je bil zelo priljubljen med svojimi vaščani, ker je bil pošten in delaven človek in zato bo vrzel, ki je nastala z njegovo izgubo, nenadomestljiva.

Smrtna kosa v Nemah

Dne 28. julija smo spremili k zadnjemu počitku Lina Dri iz Ramandola. Njegova nenadna smrt je vzbudila veliko žalost po vsej okolici, kajti bil je povsod poznan kot dober mož in delaven človek. Pokopali so ga na farnem pokopališču v Nemah.

Nenadoma je preminil tudi 55 letni Ivo Vigant iz Vizonta. Našli so ga mrtvega v neki prazni hiši. Zdravnik je ugotovil, da je umrl zaradi srčne paralize.

Padla je v kanal

Gabrijela Vit iz Nem je padla v kanal, ki so ga izkopali, da bi uredili odtočne vode. Pri padcu si je zlomila desno nogo in se bo morala zato zdraviti najmanj 40 dni.

Dela na Matajurju napredujejo počasi

Končno so v teh dneh zopet pričeli z gradnjo ceste, ki bo vodila iz vasi Matajur proti «Bajti». Vsa dela gredo počasi naprej, ker ni na razpolago dovolj denarja. Kot vemo, nameravajo na Matajurju zgraditi turistično naselje in do tja napeljati tudi vzpenjačo. Če bodo opravljana vsa ta dela, se bo seveda mogel razviti turizem, a vprašanje je, kdaj bo do tega prišlo, kajti o tem problemu se razpravlja najmanj deset let.

Cesta do trčmunskega pokopališča

Končno je cesta, ki vodi iz vasi Trčmun proti pokopališču, ki leži na hribu, kakih četrt ure dobre hoje, dograjena. Do sedaj je namreč do tja vodila le slaba pot in je bil dostop, posebno pozimi in ob slabem vremenu, jako težaven. V Trčmun prihaja vedno dosti ljudi in še prav posebno na pokopališče, kjer je pokopan monsignor Ivan Tranko. Največ romarjev na grob našega velikega poet prihaja iz sosednje Slovenije, Trsta, Gorice in Vidma.

Nesreča pri delu

Tridesetletna Giulietta Raccaro por. Pagon iz Sovodenj se je močno ranila z nožem v palec desne

Iz Nadiške doline

Rekordno število prehodov preko meje meseca avgusta

Mali obmejni promet vzdolž obmejnega pasu med našo deželo in sosedno Slovenijo je dosegel meseca avgusta rekordno število prehodov. Zabeležili so namreč 121.106 prehodov, od teh 84.549 z italijanske strani s propustnico in 35.559 z jugoslovanske, z dvo-lastniško izkaznico pa je pre-koračilo mejo 228 italijanskih državljanov in 710 jugoslovanskih.

Kot običajno, je bilo največ prometa skozi Štupco, kjer so zabeležili kar 116.125 prehodov. Ostali bloki pa so zabeležili takole gibanje: Učja 1090, Polava pri Čepleskih v občini Sovodnje 909, Most Mišček 724, Most na Nadiži (nekdanji Ponte Vittorio) v tipanski občini 466, Most Klinec 201, Robedišče 819, Solarje pri Dreki 728, Kum pa 42.

Dne 20. avgusta je poteklo 13 let kar je bil sklenjen videmski sporazum in danes lahko z zadovoljstvom poudarjamo njegovo nenadomestljivo vlogo. Stalna mešana komisija, ki skrbi za njegovo izvajanje, je sprejela do danes že toliko olajšav in ugodnosti za obmejno pebivalstvo, da je meja le simbolična. Naroda tu in onkraj meje živita vseskozi v slogi in razumevanju, kar še bolj utrjuje mir med narodi, ki je prav v današnjih časih tako potreben svetu.

Iz občinskega sveta v Podbonescu

Na zadnjem občinskem svetu, ki se je sestal za izredno zasedanje, so razpravljali o nekaterih zelo važnih vprašanjih. Sklenili so, do bodo ukinili babiško službo in da bodo stopili v konzorcij skupno z občinama Sv. Peter in Sovodnje. Nadalje so razpravljali še o vprašanju prispevka za ureditev ceste Landar-Mersin, ki ga

ne morejo izkoristiti, ob koncu so se še dogovorili, da bodo prosili za integrativne prispevke, s katerim bodo zgradili nov vodovod v Roncu in ojačili onega v Podvrhu in v Ščigli. Potrdili so tudi nov gradbeniški pravilnik s programom gradenj.

Spet divji prašiči

Divjim prašičem so zadišala polja, na katerih so v tem času še vsi pridelki. V Bijače jih je prišlo kar cel trop in so obzrli in pomendrali več njiv, kjer je rasla koruza. Največ škode sta utrpela Onelia Cernoia in Franko Suber. Lovci so sicer organizirali lov nje, a pokončali niso nobenega.

Nesreča pri delu

Ivan Cencig iz Petjaha se je precej hudo ponesrečil pri delu. Ko je uporabljal električno žago, mu je roka obtičala med desko in jermenom in tako si je poškodoval dva prsta. Ozdravil bo v enem mesecu.

Sv. Peter Slovenov

Špeter bo dobil nov občinski sedež

Občinski svet je na svojem zadnjem zasedanju dal nalogo strokovnjakom, da pripravijo načrt za nov občinski sedež, ki bi ga morali v kratkem zgraditi na zemljišču poleg sedanjega, ki ga nameravajo podreti. Sklenili so tudi, da bodo uredili športno igrišče in sicer s prispevki, ki jih je dala dežela.

Nenadna smrt

Vso našo dolino je zelo pretresla žalostna vest, da je nenadoma umrl 44 letni Alojz Cudrig iz Korrede. Ker ga je zelo bolel zob, imel je menda granulom, si je sam ubrizgal neko injekcijo, misleč da mu bo odleglo. Prisotna je bila tudi njegova 12-letna hčerka, ki je poklicala na pomoč sosedo, ko je videla, da je oče pobledel po injekciji. Takoj so poskrbeli za njegov prevoz v čedadsko bolnico, kamor pa na žalost ni prišel več živ. Zdravniki so ugotovili, da je nastopila smrt zaradi srčne kapi.

Sv. Lenart

Deželni odbornik za javna dela obiskal poplavljenе kraje

Deželni odbornik za javna dela Masutto je skupno z nekaterimi tehnični odborništvom pred nedavnim obiskal občino Sv. Lenart, Srednje, Prapotno, Dreko in Grmek. Na sedežih teh občin so jih povsod sprejeli župani, s katerimi si je potem ogledal kraje, ki so bili poškodovani zaradi slabega vremena. Največ so utrpeli ceste, potoki in mostovi, da ne govorimo o poljskih pridelkih, katerih bo letos znatno manj in slabše kakovosti. V Dreki so si deželni odbornik in njegovo spremstvo ogledali tudi občinski sedež, katerega bo treba popraviti in modernizirati. Razgovarjali so se tudi o vodovodih, ki jih bodo v nekaterih krajih ojačili, ker ne dajejo dovolj vode, zlasti v poletnih mesecih.

Avtomobil zlemil telefonski drog

Ni dolgo od tega, je prišlo na ovinku med Zamirom in Pičičem do prometne nesreče, ki bi lahko imela hude posledice. Ker je na tistem mestu cesta precej ozka in ker so bila tla spolzka, je avtomobil zavozil s ceste in zlomil telefonski drog. Na srečo so potniki dobili le lažje poškodbe.

Pogled na vas Čenebolo nad Fojdo, kateri grozi plaz, da jo podkoplje. Pred nedavnim, kot poročamo na prvi strani, se je s hriba Krnice utrgala veličanska skala, ki je na srečo obtičala ob prvih hišah

RESOLUCIJA ŽUPANOV KANALSKE DOLINE

Pretekli teden so se sestali v Pontablu župani občine Trbiž dr. Di Gallo, občine Naborjet Dome- nič, občine Pontabel Englaro, obci- ne Dunja Tommasi, občine Re- zija Peressutti, občine Rezija Beltrame ter župan iz Moznice Pugnetti. Prisoten je bil tudi predsednik Karnijske skupnosti Talotti in njen podpredsednik De Marco.

Soglasno so sprejeli sledečo re- solucijo:

« Po ugotovitvah težkega stanja, ki je nastalo zaradi hudega neu- rja, ki ga je utrpelo dne 16. t.m. področje Kanalske doline in Ze- leznega kanala in povzročilo med drugim porušenje železnega mo- stu preko hudournika Dunje na progi Videm - Trbiž, Vam sporo- čajo, da je porušenje mostu pre- kinilo mednarodni železniški pro- met med Italijo, Avstrijo in drža- vami vzhodne Evrope, ki se je vršil preko mejnega prehoda v Kokovem - Trbižu; promet, na- menjen v Beljak, se sedaj vrši preko Gorice in Jesenice; sporo- čajo, da so ekonomski in socialni odboji, ki so nastali zaradi nave- denih razlogov, zelo resni, upošte- vajoč, da sloni gospodarstvo pri- zadetih občin izključno na dejav- nostih, ki so vezane na zunanjo trgovino; da bo ostalo v prizade- tih dolinah brezposelnih kar 600 uslužbencev prevoznih podjetij, zadrug, težakov in drugih dejav- nosti, ki so s tem v zvezi, in to za ves čas, ki je potreben za vzpo- stavo železniškega prometa, ki se predvideva precej dolg; da bo to stanje negativno vplivalo na ce- lotno gospodarstvo držav z grož- njo splošnega zastoja delovnih

dejavnosti, vštetiš one, ki niso di- rektno prizadete; da je to stanje odločilo v prebivalstvu občin upravičen in zaskrbljujoč preplah zaradi grožnje brezposelnosti, ki se tiče številnih družin, ker se bliža zimska sezona; da je neo- bhodno potrebno kar najbolje proučiti nastalo kritično stanje z ustreznimi ukrepi; prosijo ta- kojšno intervencijo vlade, dežel- nih in pokrajinskih organov, da bi se obdržal, z ustreznimi transporti na motornih vozilih, mednarodni tovorni promet na postajah v Pontablu in v Trbižu, na način, da bi se preprečili od- pusti personala, ki je zaposlen pri trgovskih podjetjih; da se poskrbi kar najhitreje za ureditev cest ob progi Videm - Trbiž z namenom, da se hitro normalizira gospo- darstvo področja; da se končno s prednostjo izvede načrt za hidro- geološko ureditev rečnih strug ba- zenov Bele in Zlice, ki od zadnjih poplav (2. sept. 1965, 4. nov. 1966 in febr. 1967) neprestano groze voznosti državnih cest št. 13 in vsej cestni mreži tega področja, kjer je sedaj več hiš izoliranih.

Ob koncu poudarjajo potrebo, da se prične z dopolnilnimi deli super - ceste od Dunje do Trbiža, ki je edina arterija, ki povezuje Italijo z osrednje - donavskimi državami ».

Resolucijo so poslali predsedni- ku ministrskega sveta, ministrom za transport, javna dela, kme- tijstvo in gozdarstvo, zunanjo trgovino, vsem furlanskim pos- lancem in senatorjem ter vsem deželnim in pokrajinskim obla- stem.

Prijeten korak naprej

TV - Radiocorriere je vsekakor tista italijanska tedenska revija, ki je najbolj razširjena in tudi najbo- lje, najboljše in najizčrpnije obvešča italijanske radijske poslu- šalce in televizijske gledalce o ra- dijskih in televizijskih progra- mih. Kot je znano, pa oddaja RAI tudi posebne oddaje v jezikih na- cionalnih manjšin v Italiji, to je, da ima italijansko radijsko omrežje tudi programe v nemščini in slo- venščini (Radio Trst). Vse to je v redu in popolnoma prav ter tudi v duhu italijanske republikanske ustave.

Vendar smo še pred nedavnim pisali, da omenjena revija ni objavljala programa slovenskih oddaj v slovenščini, medtem ko je bil nemški program objavljen v nemščini. Takrat smo upravičeno zahtevali, da bi tako ugledna ra- dijskotvizijska italijanska revija morala objavljati programe slo-

venskih oddaj v slovenščini, kar je v bistvu popolnoma normalno in logično.

Videti je, da naša zahteva ni bila zaman. Tako je ugledna revija za- čela objavljati tudi v slovenščini spored slovenskih oddaj, ki jih spremljajo tudi fotografije, prav tako s slovenskim podnaslovom.

S tem smo lahko po pravici za- dovoljni, saj je naša slovenščina, skupaj z nemščino ob italijanščini popolnoma enakovredno mesto. To ni samo tudi priznanje v širšem, italijanskem okviru obstoja slo- venske nacionalne manjšine, tem- več tudi ponoven dokaz, da prav politika strpnosti in razumevanja med narodi v isti državi vodi tudi plodno in razumevajoče na medna- rodno prodorčje. Dokaz za to je prav tako objavljanje slovenskih oddaj na italijanskem radiu v slo- venščini v osrednji tedenski re- viji TV - Radiocorriere.

Sila zaradi neurja narastlih voda je porušila železniški most čez Dunjo. Sedaj se vrši ves tovorni in potniški promet po železnici preko Gorice in Trsta. Predvidevajo, da bo promet vzpostavljen šele koncem leta

Izstop ritnika in danke

Včasih se dogodi, da izpade ritnik ali tudi danka v obliki rde- če kepe ali klobase. Temu je vzrok oslabele in odjenljivost ritnih mišic in vezi, napenjanje zlasti ob porodih, pa tudi pri dri- skah in zapekah. Ta bolezenski pojav opazamo največkrat pri svinjah, včasih pa tudi pri kravah in teletih.

Pri izstopih čreva je treba naj- prej omejiti krmo in vodo ter dajati precej kuhanega lanenega semena, da žival ne blati toliko. Če je izstop manjšega obsega, se črevo navadno samo kmalu vrne v prejšnji položaj. Onesnaženo črevo previdno umijemo z 1% ga- lunovo vodo ali lahko razstopino kalijevega permanganata. Važno pa je, da žival dvignemo, če leži, pri tem pa nastelimo v zadnjem delu stojišča pri govedih oziroma ležišča pri svinjah tako visoko, da

je zadnji del telesa višji od spred- njega. Pujske dvignemo za zadnje noge kvišku, na kar izstop večino- ma izgine sam od sebe.

Večkrat je potrebna pomoč strokovnjaka.

KISLO ZELJE bo obdržalo pri kuhanju svetlo barvo, če ga med kuhanjem pokrijemo s perga- mentnim papirjem.

Žamet je treba skrbno negovati. Če ima žametasto oblačilo že ne- kaj pritisnjenih mest, obesimo ta- ko obleko nad vročo soparo ter pritisnjena mesta skratčimo v sme- ri proti dlačicam.

Doma in po svetu

Avgusta je naš predsednik vlade Giovanni Leone zasebno obiskal Jugoslavijo. Med po- čitniškem križarjenju po Jadranu je obiskal več mest in krajev ob dalmatinski obali, poseben izlet pa je napravil tudi v Postojno, kjer si je ogledal znamenito jamo.

21. avgust bo ostal zapisan kot črn datum v najnovejši evropski zgodovini: tega dne so namreč sovjetske, madžarske, poljske, bolgarske in vzhodno- nemške čete okupirale Češkoslo- vaško socialistično republiko z izgovorom, češ da je na Češko- slovaškem v nevarnosti sociali- stični red v tej deželi in da grozi kontrarevolucija. Omenje- no dejanje je imelo po svetu ze- lo širok odmev, saj se je prvič zgodilo, da so nekatere socia- listične države okupirale drugo socialistično državo. Med šte- vilnimi partijami, ki so odločno obsodile « agresijo » na Češko- slovaško sta bili tudi Komu- nistična partija Italije in Zveza komunistov Jugoslavije, Vseka- kor metode oboroženega vdora, okupacije in podobnega nikakor niso metode za reševanje med- narodnih problemov, še pose- bej pa ne takrat, kadar gre za socialistične države.

12. septembra so v Zagrebu odprli mednarodni velesojem, ki se ga to pot Italija udeležuje s številnimi razstavljalci kolek- tivno, medtem ko je tudi nekaj razstavljalcev posebej zastopa- nih, predvsem iz naše dežele.

Ob dogodkih na Češkoslo- vaškem se je prvič zgodilo, da sta se italijanski parlament in senat med počitnicami sestala na izredno sejo. Na njej so obravnavali položaj, ki je nastal v Evropi z agresijo Sovjetske zveze na Češkoslovaško.

Francija je na Tihem Oceanu izvedla že drugo nadzemljsko poskusno eksplozijo vodikove bombe. Vsekakor ti poskusi ne prispevajo k utrditvi miru na svetu in neširjenju jedrskega orožja, ki pomeni katastrofalno nevarnost za vse človeštvo.

Francesco Musoni

Fra gli Slavi di Montefosca

(4)

Ma eccoci in un punto dove la chiusa si allarga a formare una piccola corba. Siamo ai cosiddetti casoni del Pradolino, ai quali l'intera gola deve il suo nome. In sloveno si dice Pradol o Pradeu, evidentemente da pre- dol, attraverso la bassura: nome che in questo caso sta a capello. Pochi palmi di terreno coltivato a patate e fagioli; poche zolle d'una erba fresca e fine di color verde cupo; due miserabili tuguri, costruiti di sassi non cementati, ricoperti di paglia, entrambi con un'unica stanzetta in cui è accolto tutto quanto possiedono le due famigliole che vi abitano; alcune altre capanne in cui si ricovera la notte il poco bestiame che è loro unica ricchezza, ecco che cosa è il Pradolino. Il quale pur trovandosi sopra territorio austriaco, è notevole il fatto che quegli abitanti pagano le tasse al comune italiano di Tarcetta.

Come vi chiamate, buona donna? chiesi in sloveno alla padrona di uno dei due tukul, davanti il quale, stanchi ed jassetati, ci eravamo seduti sopra lo scanno naturale d'una grossa, informe pietra. Ma per quanto desiderio si mostrasse di conoscere i cognomi di ambe- due le famiglie pradolesi avendone bisogno per i nostri studi, non ci fu verso che volesse accontentarci: anzi la meravigliosa slovenka, guardandoci con aria di suprema diffidenza, a stento si persuase che doveva appicare

discorso con noi, e solo dopo che poté assicurarsi che non eravamo uscieri, né messi esattoriali, ma nativi della valle e fatti a immagine di Dio.

Sciolto ch'ebbe lo scilinguagnolo, con molta naturale facondia ci parlò di miseria la più squallida, e di duris- sime fatiche sostenute per vivere meschinamente e di rigidi inverni trascorsi molte volte sotto la neve, in mezzo al freddo più intenso, lungi da ogni consorzio umano, nella solitudine più spaventosa.

Eppure questa così povera gente deve contribuire a far camminare la macchina dello Stato, da cui è discus- sibile se abbia nessun utile: anch'essa deve con sudori di sangue spremere dai sassi quei denari che l'esattore reclama per la cassa del Comune, pena la confisca delle poche vaccherelle da cui trae il suo sostentamento.

Ma di miserabili allo stesso modo quanti altri non se ne trova nel nostro bel paese, sotto lo splendido cielo d'Italia in questo che vien chiamato il giardino del mondo? E chi si accuora perciò? E mentre la benefi- cenza privata e pubblica fanno a gara per soccorrere alle meno bisognose miserie delle città e dei grossi cen- tri, quando mai hanno rivolto il pensiero ai molti disgrazi- ati i quali per essere segregati dal mondo vivendo in mezzo alla solitudine, o non sanno o non hanno il modo di far pervenire ad orecchie pietose l'eco dei loro la- menti che il vento raccoglie e disperde? Perché questa ingiustizia?

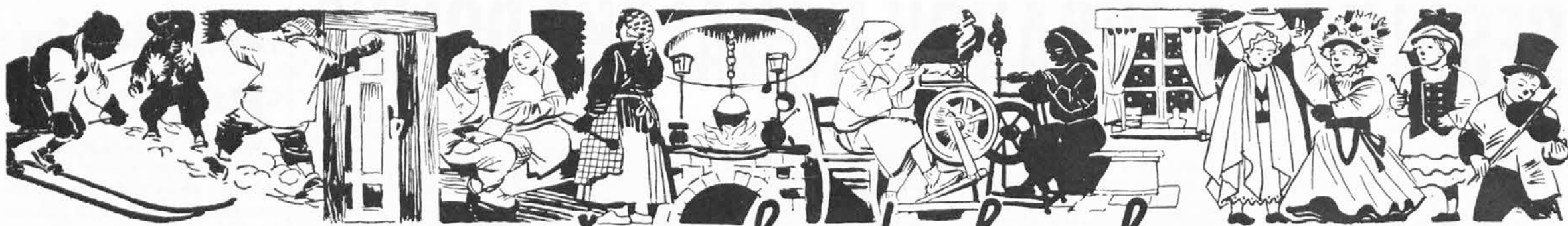
Nella nostra gita raccogliemmo 150 nomi locali, i quali mi riservo di pubblicare per intero in un altro mio lavoro. Tale ricchezza, che così veramente si può chiamare, toponimica si spiega col grande frazionamento della proprietà e colla forte accidentalità del terreno. Tuttavia nelle denominazioni non v'è molta varietà e buona parte delle medesime ricorrono frequentemente

anche nelle altre parti del Distretto. Esse sono deri- vate soprattutto dalle ineguaglianze orografiche (esempi: Varh, Na Ravnah, Duolič, Skarbina, Razuor, Polica, Kri- pje, Zljebisča, Na Brjegu, V Robjeh, Na Krasesh, Korita, V Skal', Udarto, Čelò, Šaroka Dolina, Majovca, Špik, Za Veliko Krasjo, Nad Jamo, Pradol, ecc.); dalla natura del suolo (es. Brjeka, Pod Lipam, Par Drjene, Na Gabru, Jesenova Dolina, Za Prapotjo, Prapuonca, V Dobjeh, Par Kostanjce, V Klinu, V. Jesene, Par Lip': in tutti 14 su 150); alcuni pochissimi dalle acque (es.: Močila, Zapot- tok, Za Nedižo, Par Patoce, Na Roj'); dalle specie di bestiame allevato nella montagna (es.: Uolarinca, Go- vejak, V Kozc). Finalmente ve n'è un gran numero che non possono essere raggruppati, perchè dovuti a cause accidentali isolate (es.: Na Kuotah, Cerkunca, Na Salar- rjeh, Par Kapel', Županca, Par Križe, Dol Za Malnan, Par Kapitelu, Na Triesčnin Čel', V Černi Stran, Par Tajca- li, Ta na Tomb', ecc.). Ve ne sono pure alcuni, pochi però, di cui non è possibile trovare l'etimologia, mentre alcuni altri son derivati da voci antiche, ormai scomparse dall'uso dialettale.

Né va passato sotto silenzio il fatto che dei 150 nomi raccolti sette od otto solamente sono di origine italiana o ladina (es. Par Tajcah, Na Roj', Par Kapitelu, Komunja, Ta na Tomb', Pod Čukulo, Salarje, Kalamont); nomi derivanti da italianismi o furlanismi che del resto sono comuni all'intero Distretto; mentre la percentuale dei medesimi in pianura è assai maggiore e specialmente dove questa si viene avvicinando al Distretto di Cividale.

E a molte altre osservazioni di varie specie si preste- rebbero i nomi stessi, ma queste sarà più utile farle in altra occasione sopra una ben più abbondante messe di materiale, raccolto in tutte le parti della montagna abi- tata da popolazione slava

- Fine -

za naše mlade bralce

Deščica, Deščica, ali smem?

Teče potoček, teče v daljni svet. Skozi sončno jutro, skozi dež in nevihto in skozi novo sonce v daljni svet. Na njem plava majhna, najmanjša deščica. Ziblje se in plava v daljni svet.

Srečno pot, majhna, najmanjša deščica!

Mimo prinese voda čebelico.

— Deščica, deščica, ali smem sestiti nate, da si osušim krila?

— Sedi in osuši se, je metuljčku dovolila deščica!

Mimo prinese voda čebelico.

— Deščica, deščica, ali smem zlesti nate, da se rešim iz potočka?

— Zlezi in reši se, je še čebelici dovolila deščica!

Mimo priplava miška, ki ji je nevihta zalila rov.

— Deščica, deščica, ali se te lahko primem in spočijem?

— Primi se in spočij!

Na kamnu sedi žabica.

— Deščica, deščica, ali lahko skočim nate in se raztegnem?

— Skoči in se naravnaj!

Na mokrem drevesu, na mokri veji sedi premočena ptička.

— Deščica, deščica, ali se lahko spustim nate in se sončim?

— Spusti se in se sonči!

Plava, plava deščica po potočku mimo hišice hiše. V njej Jakec in Jakčeva mama. Stoji Jakec v kavbojkah in mornarski majici na bregu in pravi:

— Glej jo, deščico; plava in nosi metuljčka in čebelico, pa miško, žabico in ptičko v daljni svet. Zakaj ne bi še mene ponesla s seboj? Kavbojke imam in mornarsko majico.

Pa zavija Jakec kavbojke in zabrede v potoček do deščice; prime deščico in sede nanjo.

Deščica se zaziblje, zaziblje, zaziblje.

Metuljček odleti.

Čebelica odleti.

Žabica odskoči čim dalje, čim dalje.

Miška se prime okleščka in odplava čim dalje, čim dalje.

Ptička se dvigne na vejo čim više, čim više.

Deščica potone, potone, potone.

Z deščico potonejo Jakčeve kavbojke in Jakčeva mornarska majica. Z deščico potone tudi Jakec do vratu in čez.

Pa se Jakec skobaca do brega, zleze na breg in teče, teče domov.

Mokre so kavbojke, mokra je mornarska majica, moker je Jakec in blaten povrhu. Majhna, najmanjša deščica pa se spet dvigne z dna in iz vode, zaplava in leže na gladino in na valčke in na sonce.

— Neumni Jakec, začivka ptička in se spusti na deščico, da se bo sončila; zakaj ni vprašal deščice, če sme sestiti nanjo.

— Nerodni Jakec, zacvili miška in se prime deščice, da se bo spočila; zakaj ni vprašal deščice.

— Nevedni Jakec, zakvaka žabica, zabrenči čebelica, pomisli metulj.

— Le zakaj me nisi prej vprašal, se huduje tudi Jakčeva mama in ošteva mokrega Jakca, pa mu pomaga sneti in sleči in sežuti mokre kavbojke in mokro majico. Potem ga pošlje naravnost v posteljo, dokler se mu obleka ne osuši.

Mokre kavbojke in mokro mornarsko majico pa obesi na sonce.

Orač in lisica

Nekoč je orač oral na polju. Pa zasliši, da v bližnjem gozdu nekaj poka in cvili. Gre pogledat. Medved je bil ujel zajca in ga požiral.

Orač gleda, a medved mu pravi: «Le počakaj, ko pojem zajca, požrem še tebe z voloma vred!». Prestrašeni orač se je ves tresel.

Na robu gozda v gošči je sedela lisica. Nagovorila je orača: «Boter, le nič se ne boj! Če mi daš petelina, ti bom nekaj svetovala».

«Dam, pa še rad, botra!».

«Prav! Torej zatrobi takò, kot trobijo lovci: trara - tata... Videl boš kako jo bo medved popihal!».

Orač zatrobi v pest, da je kar donelo po gozdu. Medved pomoli glavo iz gošče in vpraša: «Boter, kaj pa je to?».

«Nič hudega, lovci gredo na medvede!».

«Potem pa oprosti» — pravi medved — «moram pohiteti, da bom tudi sam poleg». In že izgine v gozdu.

Lisica se smeje: «Vidiš, človek si, a vendar premalo zviti! Ko bi ti jaz tega ne svetovala, bi te medved požrl. Torej jutri! Ne pozabi na petelina».

Naslednjega dne zgodaj zjutraj potrkva nekdo na vrata oračevega doma. Orač vstane in se popraska za ušesom, ko se spomni, kaj je bil obljubil lisici.

Modroval je: «Škoda petelina!».

Zalajal je kot pes. Lisica pa pred vrati: «Botrček, kdo se pa oglasa?».

«Nič hudega, bajè gredo psi preganjat lisice».

«Potem pa oprosti», pravi lisica.

«bom kar hitro stekla, da bom tudi sama poleg». Šla je, da se je za njo po dvorišču in vrtu prašilo.

Kaj dela žena

(Prekmurska pravljica)

Živela sta mož in žena. Žena je bila tiha in mirna, mož pa siten in brbrav. Pa pravi mož ženi:

«Jaz orjem, sejem in kosim. Kaj delaš ti?».

Žena je potrpela in ni na to nič rekla. Ko sta zjutraj vstala, je spet dejal mož:

«Jaz orjem, sejem in kosim. Le kaj delaš ti?».

In tako je bilo vsak dan. Žena je nazadnje le postala nejevoljna. Odgovori mu:

«Ostani ti doma, pa grem jaz na polje».

Mož je na to komaj čakal. Dal ji je na voz plug in brano in ji zapregel krave. Z zadovoljstvom je začel po hiši pospravljati. Pristavil je k ognju tudi mleko, da bi medtem zavrelo. Delo mu je šlo lepo od rok, ni si mogel kaj, da ne bi na dobro voljo popil malo vina.

Vzel je ročko in šel v pivnico. Odprl je pipo na sodu, medtem pa zaslišal, da je v kuhinji mleko skipel.

Muca se je potepala po vrtu. Srečala je mladega ježka. Ustavila se je, pobožala s tačko novega tovariša in ga začudeno nagovorila: «Kako lep kožušček imaš! Bodica pri bodici! Vsakogar lahko, buc, buc! pa imaš mir pred vsemi».

Ježek zamiži, udari z nožico, mla-skne, z rilčkom se obregne ob muco in se začne dobrikati: Tvoj kožušček pa je kot iz svile! To je nekaj! Lepo se ogrneš, zaviješ v klobok in potem pa pihaj burja, kolikor ti je drago! Do kosti ti nikoli ne pride!».

Muca se je nekoliko obotavljala, potem pa dejala: «Kaj praviš, prijateljček, ali ne bi zamenjala kožuščka? Meni tvojega, tebi mojega! To bi bilo imenitno!».

Ježek si oblizne brčice in smeje se pravi: «Seveda bi lahko zamenjala! Le kaj porečeta najini mami?».

«Moja mamica je dobra in še grdo pogledala ne bo!» je zagotavljala muca.

«Moja mamica pa je stroga, draga moja, morda jih nekaj dobim po grbi, toda če bom imel tvoj kožušček, jih še čutil ne bom. Torej hočeš?».

«Seveda hočem!». In preden bi naštel do pet, sta zamenjala kožuščka.

Ježkova mama si je morala dati na glavo mrzel obkladek, a oče je tožil, da ga zbada pri srcu in da bo zaradi tega še umrl.

Zjutraj, ko je sonce komaj zlezlo čez streho kozolca, sta se sešla muca in ježek spet na vrtu.

«Pri nas je bil sodni dan», vzdihne mucek.

«Pri nas je bilo, kot da bi bil konec sveta», šepne ježek.

«Moraš mi vrniti moj kožušček!».

«In ti mi vrni moje bodice!».

«Tu jih imaš!».

«A tu je tvoja slavna dlaka».

Vsak je pobral svoje in jo ucvrl, da bi bil čimprej pri mamici.

NA SVATBI

(Bolgarska narodna)

Sestradini volk Sivec je na lovu srečal oslička Dolgouhca.

«Stoj!» je zarenčal in pokazal zobe. «Lačen sem, pojedel te bom!».

«Nikar, boter Sivec!» je zaprosil Dolgouhec. «To bi ne bilo pametno! Jaz sem star in moje meso

«Ali mi pristoji?» vpraša muca. «Imenitno ti pristoji!» dé ježek.

«In kaj praviš meni? Ali se bo moja mamica ustrašila, ko me bo zagledala?».

«Kaj še!» ga je tolažila muca.

«Zakaj bi se ustrašila? Objela te bo, tako ji bo všeč!».

«Če pa bi bilo doma le kaj narobe, se pa dobiva jutri na tem mestu. Ali je prav?» predlaga ježek.

«Prav, dobiva se», pritrdi muca.

In sta šla vsak na svoj dom.

Toda izpadlo je slabo. Stara mačka je take počela, da se je podstrešje treslo, maček se je oziral po jermenu, da bi muco nabil. Kdo pa je še kdaj kaj takega videl, da bi se mačji rod sramoval svoje suknje! Kje je jermen, hitro povejte, kje je jermen! Potem pa še novo gorje: mamica se je zbodla z bodico v nogo in očka nazadnje še v nos! To je bilo le prehudo. Muca je morala za kazen v kot, še večerje ni dobila.

Pri ježku ni bilo niti za las bolje. Vpitaj in krika je bilo na pretek, tudi solz je bilo in nazadnje sta starša porinila mladiča pred vrata in jih zaloputnila za seboj. «Do jutra, nevaležneš, nama ne pridi pred oči!».

Ježkova mama si je morala dati na glavo mrzel obkladek, a oče je tožil, da ga zbada pri srcu in da bo zaradi tega še umrl.

Zjutraj, ko je sonce komaj zlezlo čez streho kozolca, sta se sešla muca in ježek spet na vrtu.

«Pri nas je bil sodni dan», vzdihne mucek.

«Pri nas je bilo, kot da bi bil konec sveta», šepne ježek.

«Moraš mi vrniti moj kožušček!».

«In ti mi vrni moje bodice!».

«Tu jih imaš!».

«A tu je tvoja slavna dlaka».

Vsak je pobral svoje in jo ucvrl, da bi bil čimprej pri mamici.

Kitajska narodna

Modri mandarin

Kitajski mandarin se je hudo zamerial svojemu gospodarju, same-mu presvetlemu cesarju. Cesar je ukazal dvorjanikom, da mandarina takoj odženejo v ječo. Dvorjaniki pa so imeli mandarina zelo radi, ker je bil pameten in moder. Prosili so cesarja, naj mandarina spusti na svobodo. Cesar je prošnji ugodil, toda pod pogojem, da mu mandarin pripelje konja, ki ni belec niti vranec, ni sivec niti lisec, ni rjavec niti ni kakršnekoli druge barve.

Dvorjaniki so žalostno majali z glavami, prepričani, da mandarin ne bo mogel ustreči cesarjevemu pogoju.

Kljub temu so se napotili v ječo k mandarinu in mu povedali, kaj mora napraviti, ako si hoče rešiti glavo.

«Velja!» je vzkliknil mandarin. «Pripeljal bom konja, ki ga želi moj gospodar».

Cesar je bil silno radoveden, kako bo mandarin ustregel njegovi želji. Zato ukaže privedi mandarina predse in ga vpraša, kakšnega konja mu bo pripeljal.

«Mogočni moj gospodar», odgovori mandarin. «Konja, ki si ga želiš, imam že v hlevu. Prideš lahko ponj katerikoli dan v tednu, le v ponedeljek, torek, sredo, četrtek, petek, soboto in nedeljo ne».

Modri odgovor je bil cesarju takò všeč, da je odredil, naj mandarina takoj spuste na svobodo.

Igrajmo se!

Sedimo okrog mize in položimo nanjo toliko gumbov, kolikor nas je. Ne - enega manj. Roke držimo pod mizo. Eden med nami naj pripoveduje zanimivo zgodbo. Pazljivo ga poslušajmo!

«Črna suknja!» nenadoma zavpije tisti, ki pripoveduje zgodbo. Vsi planemo po gumbih, vsak naj si vzame enega. Tisti, ki je najmanj spreten, ostane brez gumba. Kdor ostane trikrat zaporedoma brez gumba, gre iz igre in vzame s seboj en gumb. Zadnji, ki ostane z gumbom, je zmagovalc.

Ob vodnjaku so se srečale tri matere. Natakale so vodo v svoje posode in se pogovarjale. K vodnjaku pridrsa še starček, sede na kamen in posluša.

Reče prva mati: «Moj sin je tako močan, da ga nihče ne premaga!».

Druga mati dé: «Moj sin pa pòje tako lepo, da mu nihče ni v petju kos».

Tretja mati pa ne reče nič, ampak molče nataka vodo.

«Zakaj pa ti ne poveš, kakšen ti je sin?» jo vpraša prva mati.

«Kaj naj rečem?» odgovori leta. «Na mojem sinu nisem zapazila še nič posebnega».

Matere so napolnile posode in se odpravile. Tudi starček je odšel za njimi proti vasi. Do vasi je daleč. Žene težko nosijo posode polne vode. Pa se ustavijo, da se odpočijejo.

Tedaj jim pridejo naproti trije mladci.

Prvi je močan fant. Zažene se z rokami na tla hodi po rokah kakor drugi po nogah.

Drugi je lep mladenič veselega lica. Zapoje pesem, da bi še slavček ne znal lepše.

Tretji pa je mlad pobič preproste-ga obraza. Ko zagleda mater, se ji hitro približa, vzame njeno posodo in jo hitro nese proti vasi.

Ena izmed mater vpraša starčka: «Ali niso nekaj posebnega ti naši sinovi?».

«Sinovi?» se začudi starček. «Kje pa so? Jaz sem videl samo enega!».

ni dobro. Raje pojdi z menoj. V vasi je svatba in svati te čakajo. Mene so poslali, da te poiščem in pripeljem. Boš za starešino. Postregli ti bodo po svatovsko. Pečenih ovnov bo nič koliko!».

«Hum, če je le res?» je podvomil Sivec.

«Res je, res!» je trdil Dolgouhec. «Če ne bo res, me lahko v vasi poješ!».

«Pojdiva!» se je odločil Sivec.

In sta šla. Dolgouhec spredaj, Sivec za njim. Ko sta prišla v bližino vasi, je Dolgouhec dejal:

«Veš, boter Sivec, svati te bodo po svatovsko sprejeli. Nekateri z vilami, drugi z lopatami, a tretji s koli in palicami. Tak je običaj. Da se mi ne ustrašiš!».

«Že vem, Dolgouhec, že vem!» je odgovoril Sivec in pogumno zavil za oslom v vas.

«Zdaj pa zatuli, da te bodo slišali!» je dejal osel, ko sta dospela do srede vasi. In volk je zatulil.

Komaj je zatulil, že so vaščani pritekli iz hiš. Ta je vihtel vile, oni lopato, tretji kol, a ostali palice. In prav po svatovsko so pretepli volka Sivca, da je komaj odnesel pete.